

Dziennik Urzędowy C 322

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Rocznik 65

26 sierpnia 2022

Spis treści

IV *Informacje*

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2022/C 322/01 Kursy walutowe euro — 25 sierpnia 2022 r. 1

Rada

2022/C 322/02 Konkluzje Rady w sprawie działań na rzecz ochrony ludności w związku ze zmianą klimatu 2

V *Ogłoszenia*

INNE AKTY

Komisja Europejska

2022/C 322/03 Publikacja jednolitego dokumentu zmienionego w następstwie zatwierdzenia zmiany nieznacznej zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 6

PL

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Kursy walutowe euro ⁽¹⁾

25 sierpnia 2022 r.

(2022/C 322/01)

1 euro =

Waluta		Kurs wymiany	Waluta		Kurs wymiany
USD	Dolar amerykański	0,9970	CAD	Dolar kanadyjski	1,2881
JPY	Jen	136,07	HKD	Dolar Hongkongu	7,8234
DKK	Korona duńska	7,4374	NZD	Dolar nowozelandzki	1,6006
GBP	Funt szterling	0,84293	SGD	Dolar singapurski	1,3857
SEK	Korona szwedzka	10,5525	KRW	Won	1 331,98
CHF	Frank szwajcarski	0,9616	ZAR	Rand	16,7903
ISK	Korona islandzka	140,30	CNY	Yuan renminbi	6,8317
NOK	Korona norweska	9,6400	HRK	Kuna chorwacka	7,5140
BGN	Lew	1,9558	IDR	Rupia indonezyjska	14 753,15
CZK	Korona czeska	24,648	MYR	Ringgit malezyjski	4,4586
HUF	Forint węgierski	408,93	PHP	Peso filipińskie	55,842
PLN	Złoty polski	4,7578	RUB	Rubel rosyjski	
RON	Lej rumuński	4,8758	THB	Bat tajlandzki	35,732
TRY	Lir turecki	18,1120	BRL	Real	5,0879
AUD	Dolar australijski	1,4306	MXN	Peso meksykańskie	19,8132
			INR	Rupia indyjska	79,6555

⁽¹⁾ Źródło: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez EBC.

RADA

Konkluzje Rady w sprawie działań na rzecz ochrony ludności w związku ze zmianą klimatu

(2022/C 322/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

Biorąc pod uwagę:

I. WPROWADZENIE

1. PRZYPOMINAJĄC, że cele zrównoważonego rozwoju określone w Agendzie ONZ 2030, porozumienie klimatyczne z Paryża oraz ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030 mają służyć zmniejszaniu ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi;
2. UWZGLĘDNIAJĄC art. 196 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który zachęca do współpracy między państwami członkowskimi, aby chronić przed klęskami i katastrofami, oraz art. 222 TFUE, zgodnie z którym Unia i jej państwa członkowskie działają wspólnie w duchu solidarności, jeżeli państwo członkowskie padnie ofiarą klęski lub katastrofy;
3. BIORĄC POD UWAGĘ priorytet, który Unia wyraźnie nadała zielonej transformacji i ochronie bioróżnorodności w ramach Zielonego Ładu, cel polegający na osiągnięciu neutralności klimatycznej, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/1119, a także projekt, wspierany przez pakiet na rzecz odbudowy, dotyczący bardziej ekologicznej i odporniejszej Europy, lepiej przygotowanej do stawienia czoła obecnym i przyszłym wyzwaniom, również w trakcie prowadzenia działań zewnętrznych;
4. PODKREŚLAJĄC, że Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (UCPM) – ustanowiony w 2001 r. i wzmocniony w szczególności w latach 2013, 2019 i 2021 – odgrywa coraz większą rolę w reagowaniu Europy na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka, że w wyniku niedawnej zmiany UCPM określono cele w zakresie odporności na klęski i katastrofy, na podstawie scenariuszy dotyczących teraźniejszości i przyszłości, oraz że UCPM przyczynia się do osiągnięcia ogólnych celów finansowania działań na rzecz klimatu i bioróżnorodności;
5. PRZYWOŁUJĄC konkluzje Rady z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie propagowania wiedzy z zakresu ochrony ludności, z 30 listopada 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram w zakresie zapobiegania katastrofom na terytorium UE oraz z dnia 3 października 2011 r. w sprawie roli wolontariatu w polityce społecznej, w których podkreślono, że wolontariat przynosi korzyści wolontariuszom, poszczególnym społecznościom i ogółowi społeczeństwa; utworzenie Europejskiego Korpusu Solidarności w 2018 r.; znaczenie społeczeństwa obywatelskiego i obywateli w zwiększeniu bezpieczeństwa i odporności; oraz zobowiązania Unii na Europejski Rok Młodzieży 2022;
6. PRZYWOŁUJĄC konkluzje Rady z dnia 3 czerwca 2021 r. zatytułowane „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” oraz z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie zwiększenia gotowości, zdolności do reagowania i odporności na przyszłe kryzysy;
7. ZAUWAŻAJĄC, że skutki zmiany klimatu są oczywiste oraz że ekstremalne zdarzenia związane ze zmianą klimatu są coraz częstsze, intensywniejsze i bardziej uporczywe – a zatem zwiększają ryzyko znacznych strat ludzkich, materialnych i przyrodniczych – oraz uwypuklając konieczność podjęcia przez państwa członkowskie działań w tym zakresie;
8. UZNAJĄC naukowe oceny dotyczące zmiany klimatu, jej skutków i potencjalnych przyszłych zagrożeń, a także opcje przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków zapewnione przez oengetowski Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu;

9. UZNAJĄC podatność na zagrożenia ludności i terytoriów europejskich w ich różnorodności, w szczególności w odniesieniu do basenu Morza Śródziemnego, obszarów górskich i leśnych, równin zalewowych, mórz, wybrzeży i terytoriów wyspiarskich, terytoriów arktycznych oraz regionów najbardziej oddalonych i obszarów miejskich;
10. ZAUWAŻAJĄC istotną rolę unijnych strategii makroregionalnych jako jednego z instrumentów polityki zewnętrznej służących przeciwdziałaniu skutkom zmiany klimatu i wzmocnieniu odporności;

II. RADA UNII EUROPEJSKIEJ

1. POTWIERDZA zasadę solidarności w stawianiu czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu w Unii i na całym świecie;
2. PRZYPOMINA o spoczywającej na państwach członkowskich głównej odpowiedzialności za ochronę przed klęskami i katastrofami ludności, środowiska naturalnego i mienia, w tym dziedzictwa kulturowego;
3. PODKREŚLA rolę udziału społeczeństwa i wolontariatu, który – jak podkreślono we wspomnianych konkluzjach z dnia 3 października 2011 r. – przyczynia się do wzrostu i wzmocnienia kapitału społecznego, demokracji i spójności społecznej, a przy tym do wdrażania podstawowych wartości i zasad Unii, a także do odporności w dziedzinie ochrony ludności;
4. UWAŻA, że w rezultacie zmiany klimatu państwa członkowskie i instytucje unijne muszą być przygotowane do radzenia sobie z mającymi wielosektorowy i transgraniczny charakter klęskami i katastrofami na dużą skalę i o efekcie kaskadowym, które mogą występować jednocześnie i coraz częściej, zarówno w Unii, jak i poza nią, a których konsekwencje mogą głęboko oddziaływać na życie ludzi i działalność człowieka, a także na bioróżnorodność;
5. ODNOTOWUJE potrzebę opracowania przez Unię bardziej spójnego i proaktywnego podejścia systemowego, aby zwiększyć odporność na skutki zmiany klimatu na wszystkich etapach cyklu zarządzania klęskami i katastrofami, co obejmuje zapobieganie im, gotowość i reagowanie na nie oraz odbudowę po ich zakończeniu;
6. PODKREŚLA znaczenie wymiany i gromadzenia wiedzy ogólnej, wiedzy fachowej i innowacji, a także doświadczeń zdobytych przez państwa członkowskie i Komisję;
7. UZNAJE, że działania podejmowane przez państwa członkowskie i instytucje europejskie w kontekście przystosowania się do skutków zmiany klimatu, w odniesieniu do strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, powinny mieć na celu uzupełnienie wysiłków Unii w dziedzinie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami;
8. PODKREŚLA, jak ważne jest posiadanie wystarczających zdolności do rozmieszczenia na szczeblu państw członkowskich, unijnej puli ochrony ludności (ECP) oraz strategicznej europejskiej rezerwy zdolności (rescEU) gotowych do szybkiego i skutecznego reagowania na klęski i katastrofy związane ze zmianą klimatu, gdy skala sytuacji nadzwyczajnej przekracza możliwości danego państwa na samodzielnej reakcji;
9. ODNOTOWUJE, że UCPM odgrywa istotną rolę w zarządzaniu klęskami i katastrofami, wzmocnia partnerstwa Unii i przyczynia się do rozwoju europejskiej kultury ochrony ludności;
10. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich o to, by:
 - a) **Uwzględniły** zagrożenia związane ze zmianą klimatu w cyklu zarządzania klęskami i katastrofami, na przykład wykorzystując narzędzia ustanowione wspólnie przez Komisję i Europejską Agencję Środowiska, takie jak platforma Climate-ADAPT;

- b) **Wspierały** prace i badania nad sposobami przeglądu skutków zmiany klimatu i włączania ich do systemów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi; włączały takie prace i badania do krajowych ocen ryzyka państw członkowskich, opracowywania oceny zdolności zarządzania ryzykiem oraz udoskonalonych planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami, o których mowa w art. 6 decyzji nr 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności;
- c) **Wspierały i łączyły** badania i innowacje, aby zwiększyć krajowe zdolności w zakresie ochrony ludności w kontekście zmiany klimatu, w szczególności za pośrednictwem unijnej sieci wiedzy w zakresie ochrony ludności (zwanej dalej „siecią wiedzy”) oraz, w tym kontekście, za pośrednictwem centrów doskonałości, uniwersytetów, naukowców i społeczności tematycznych lub ośrodków wiedzy fachowej;
- d) **Zachęcały** do inwestowania w badania i innowacje w dziedzinie ochrony ludności w kontekście zmiany klimatu oraz uruchamiały odpowiednie europejskie środki finansowe;
- e) **Opracowały** odpowiednie działania w zakresie zapobiegania i gotowości, w tym zapewniły dostępność wystarczających zdolności, ukierunkowanych na wynikające ze zmiany klimatu zagrożenia, takie jak pożary lasów i powodzie, które stanowią rosnące ryzyko dla obywateli Unii;
- f) **Dążyły** w związku z tym do rozwoju zdolności ECPP i rescEU, na podstawie m.in. scenariuszy dotyczących teraźniejszości i przyszłości przewidzianych w art. 10 decyzji nr 1313/2013/UE, z uwzględnieniem zidentyfikowanych i pojawiających się rodzajów ryzyka, ogólnych zdolności i braków na poziomie Unii, w szczególności w zakresie gaszenia pożarów lasów z powietrza, incydentów chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i jądrowych, pilnej pomocy medycznej, a także transportu, logistyki i schronienia;
- g) **Uczyniły** operacje ochrony ludności bardziej ekologicznymi i zrównoważonymi na wszystkich etapach cyklu zarządzania klęskami i katastrofami oraz propagowały badania, innowacje i wymianę wiedzy;
- h) **Uwzględniały** wpływ na środowisko i oddziaływanie zmiany klimatu w przypadku pomocy udzielanej za pośrednictwem UCPM, w szczególności poprzez łączenie zasobów w stosownych przypadkach;
- i) **Wspierały** gotowość i odporność ludności narażonej na zagrożenia związane ze zmianą klimatu, wykorzystując konkretne informacje, edukację, szkolenia i ćwiczenia, które mogą obejmować szczebel krajowy i niższy, a nawet wymiar transgraniczny, ze specjalnym uwzględnieniem osób wymagających szczególnego traktowania;
- j) **Umacniały** organizacje wolontariuszy jako integralną część ochrony ludności;
- k) **Rozważały** w związku z tym **włączenie** – w stosownych przypadkach – spontanicznych inicjatyw do operacji reagowania, we współpracy z organami lokalnymi;
- l) **Przedstawiały** znaczenie wkładu obywateli w ich własne bezpieczeństwo i odporność oraz zachęcały do wszelkich inicjatyw mających na celu docenienie, uznanie i promowanie, w stosownych przypadkach za pomocą ram prawnych, ich aktywnego udziału w działaniach wolontariackich i uzgodnieniach dotyczących reagowania w przypadku klęsk i katastrof;
- m) **Uwzględniały** szczególną rolę młodzieży w tym zakresie;
- n) **Promowały** obywateli aktywnie uczestniczących – jako podmioty własnego bezpieczeństwa i odporności lub jako członkowie krajowych lub lokalnych struktur cywilnych – którzy przyczyniają się do ochrony ludności poprzez następujące trzy wymiary:
 - i) alarmowanie: sprecyzowanie roli i obowiązków różnych instytucji w zakresie wydawania ukierunkowanych ostrzeżeń skierowanych do osób, których one dotyczą, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - ii) dostarczanie informacji: podnoszenie świadomości społecznej na temat związanego z tym ryzyka, w szczególności w dziedzinach najbardziej narażonych na skutki zmiany klimatu, przez rozpowszechnianie informacji publicznych i organizowanie działań szkoleniowych, w tym na zasadzie dobrowolności;

- iii) mobilizacja: wspieranie sieci obywatelskich, stowarzyszeń i wolontariuszy zaangażowanych w inicjatywy w zakresie zapobiegania ryzyku, reagowania na klęski i katastrofy oraz szkolenia w zakresie pierwszej pomocy;
 - o) **Brały pod uwagę** znaczenie długoterminowych sytuacji nadzwyczajnych i rosnące ryzyko, jakie mogą one stwarzać dla systemów ochrony ludności, zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim;
 - p) **Uwzględniały** wpływ zmiany klimatu w międzynarodowych działaniach na rzecz ochrony ludności poprzez zacieśnienie współpracy i wspieranie zarządzania klęskami i katastrofami oraz zarządzania kryzysowego;
11. ZWRACA SIĘ do Komisji o to, by:
- a) **Prowadziła** regularną aktualizację „międzysektorowego zestawienia ryzyk wiążących się z klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka, w obliczu których stanąć może Unia” poprzez uwzględnienie skutków zmiany klimatu, na podstawie krajowych sprawozdań państw członkowskich z oceny ryzyka;
 - b) **Zapewniła**, aby skutki zmiany klimatu były systematycznie uwzględniane w całym cyklu zarządzania klęskami i katastrofami;
 - c) **Zapewniła**, aby w ramach UCPM uwzględniano zróżnicowany charakter klęsk i katastrof w sposób, który będzie zarówno reaktywny, jak i elastyczny, oraz, w miarę możliwości, proaktywny;
 - d) **Zwiększyła** dostępność ekspertów w dziedzinie środowiska i zmiany klimatu, którzy mogą być rozmieszczeni w ramach UCPM;
 - e) **Propagowała** komplementarność UCPM z innymi unijnymi mechanizmami zarządzania kryzysowego;
 - f) **Wspierała** badania i innowacje w dziedzinie ochrony ludności, w szczególności poprzez stworzenie spisu dostępnej wiedzy oraz wzbogacenie sieci wiedzy, centrum wiedzy o zarządzaniu ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi oraz centrów doskonałości, które mogłyby zostać utworzone w tych ramach, a także centrów prowadzonych przez organizacje międzynarodowe;
 - g) **Wzmocniła** i dostosowała unijne instrumenty, narzędzia i platformy wspierające zarządzanie klęskami i katastrofami oraz zarządzanie kryzysowe w ramach wspólnego systemu łączności i informacji w sytuacjach nadzwyczajnych, Europejskiego Obserwatorium ds. Susz, europejskiego systemu informowania o powodziach, europejskiego systemu informacji o pożarach lasów, a także programów Galileo, Copernicus i rządowej łączności satelitarnej UE;
 - h) **Zwiększyła** zdolności Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego w zakresie przewidywania i reagowania, w szczególności poprzez zbadanie, w jaki sposób lepiej wykorzystywać innowacje technologiczne, w tym sztuczną inteligencję i dostępne źródła danych, aby wykrywać i przewidywać ekstremalne zagrożenia klimatyczne;
 - i) **Sprzyjała** bardziej ekologicznym i zrównoważonym europejskim operacjom ochrony ludności poprzez wspieranie badań i innowacji, sporządzanie przeglądu bieżącej sytuacji oraz opracowywanie wytycznych dotyczących dobrych praktyk w tej dziedzinie;
 - j) **Promowała dalsze** zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w zapobieganie zmianie klimatu i reagowanie operacyjne na nią poprzez wspieranie wkładów obywateli w ich własne bezpieczeństwo i odporność oraz propagowanie wszelkich dobrowolnych inicjatyw reagowania na klęski i katastrofy, w koordynacji z władzami krajowymi lub władzami szczebla niższego niż krajowy, w tym za pośrednictwem nagród europejskich;
 - k) **Opracowała** programy szkoleniowe i ćwiczenia w zakresie zarządzania klęskami i katastrofami związanymi ze środowiskiem i klimatem, w tym w ramach unijnego programu szkoleniowego, oraz zachęcała do udostępniania wiedzy fachowej w celu jej rozpowszechnienia w ramach UCPM;
 - l) **Analizowała** kwestię zmiany klimatu w międzynarodowych działaniach na rzecz ochrony ludności, w tym poprzez ułatwianie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk z partnerami, na przykład na Bałkanach Zachodnich i w kontekście europejskiej polityki sąsiedztwa;
12. ZWRACA SIĘ do Komisji o przedstawianie Radzie sprawozdań z poczynionych postępów w ramach sporządzanych przez nią co trzy lata sprawozdań dotyczących UCPM i wzywa państwa członkowskie, aby wspierały Komisję w tym zadaniu.
-

V

(Ogłoszenia)

INNE AKTY

KOMISJA EUROPEJSKA

**Publikacja jednolitego dokumentu zmienionego w następstwie zatwierdzenia zmiany nieznaczej
zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1151/2012**

(2022/C 322/03)

Komisja Europejska zatwierdziła niniejszą zmianę nieznaczną w rozumieniu art. 6 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 664/2014 ⁽¹⁾.

Wniosek o zatwierdzenie tej zmiany nieznaczej jest podany do wiadomości publicznej w bazie danych Komisji eAmbrosia.

JEDNOLITY DOKUMENT

„KORČULANSKO MASLINOVO ULJE”

Nr UE: PDO-HR-01351-AM01 — 5.5.2022

ChNP (X) ChOG ()

1. **Nazwa lub nazwy**

„Korčulansko maslinovo ulje”

2. **Państwo członkowskie lub państwo trzecie**

Chorwacja

3. **Opis produktu rolnego lub środka spożywczego**3.1. *Typ produktu***Klasa 1.5 Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)**3.2. *Opis produktu, do którego odnosi się nazwa podana w pkt 1*

„Korčulansko maslinovo ulje” to oliwa z oliwek z pierwszego tłoczenia uzyskana bezpośrednio z owoców drzewa oliwnego wyłącznie w sposób mechaniczny.

W momencie wprowadzania do obrotu „Korčulansko maslinovo ulje” musi posiadać następujące właściwości fizykochemiczne i organoleptyczne:

- zawartość wolnych kwasów tłuszczowych $\leq 0,6$ %;
- liczba nadtlenkowa: ≤ 12 mEq/kg;
- K232 $\leq 2,50$;
- K270 $\leq 0,22$;
- kolor od złotożółtego do zielonego;

(1) Dz.U. L 179 z 19.6.2014, s. 17.

- wyraźny aromat zielonych owoców i liści drzewa oliwnego (mediana owocowości $\geq 2,5$);
- smak wyraźny i jednolity średnio- do intensywnie gorzkiego i ostrego z trwałym posmakiem (mediana goryczy i ostrości ≥ 3).

3.3. *Pasza (wyłącznie w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego) i surowce (wyłącznie w odniesieniu do produktów przetworzonych)*

Podstawowe surowce wykorzystywane do produkcji „Korčulansko maslinovo ulje” to oliwki rodzimej odmiany „Lastovka” i „Drobnica”, które – w połączeniu lub oddzielnie – stanowią co najmniej 80 % produktu. Inne odmiany oliwek uprawiane na obszarze geograficznym określonym w pkt 4 stanowią nie więcej niż 20 % wszystkich oliwek przetwarzanych w celu produkcji „Korčulansko maslinovo ulje” i nie mają znaczącego wpływu na jakość produktu końcowego.

3.4. *Poszczególne etapy produkcji, które muszą odbywać się na wyznaczonym obszarze geograficznym*

Wszystkie etapy produkcji „Korčulansko maslinovo ulje” (uprawa, zbiór i przetwarzanie oliwek) muszą odbywać się na określonym obszarze geograficznym, o którym mowa w pkt 4.

3.5. *Szczegółowe zasady dotyczące krojenia, tarcia, pakowania itp. produktu, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

Przechowywanie i butelkowanie oliwy musi odbywać się na określonym obszarze geograficznym, o którym mowa w pkt 4, co pozwala zachować charakterystyczne właściwości organoleptyczne i jakość produktu, które mogłyby ulec pogorszeniu w wyniku dekantacji. Każdy kolejny proces dekantacji oliwy poza określonym obszarem geograficznym lub jej transport drogą morską na długich dystansach (biorąc pod uwagę ograniczone połączenia transportowe między wyspą Korčula a kontynentem) mógłby mieć niekorzystny wpływ na jej jakość. Z tego względu produkt nie może być butelkowany poza określonym obszarem geograficznym. Oliwa „Korčulansko maslinovo ulje” jest wprowadzana do obrotu w (ciemnych) szklanych pojemnikach o pojemności nieprzekraczającej 1 litra. Można stosować również pojemniki z blachy ocynowanej przeznaczone do tego rodzaju produktu i o pojemności do 5 litrów, jeżeli posiadają system zamykania, którego po otwarciu nie można przywrócić do stanu pierwotnego.

3.6. *Szczegółowe zasady dotyczące etykietowania produktu, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

Na etykiecie produktu oznacza się rok zbiorów. Na każdym pojemniku wprowadzanym do obrotu umieszcza się wspólne logo. Projekt wspólnego logo przedstawiono poniżej:

Wszyscy użytkownicy nazwy pochodzenia wprowadzający produkt do obrotu zgodnie z jego specyfikacją mają prawo do używania wspólnego logo na tych samych warunkach.

4. **Zwięzłe określenie obszaru geograficznego**

Obszar produkcji „Korčulansko maslinovo ulje” obejmuje całą wyspę Korčula, tj. gminy katastralne Vela Luka, Blato, Smokvica, Čara, Račišće, Pupnat, Žrnovo, Korčula i Lumbarda.

Na zachodzie wyspę oddziela od wyspy Hvar Kanał Korčula o szerokości 15 km, na północy – od Półwyspu Pelješac Kanał Pelješac o szerokości 2,5 km, zaś na południu – od wyspy Lastovo Kanał Lastovo o szerokości 13 km.

5. Związek z obszarem geograficznym

Specyfika obszaru geograficznego

Wyspa Korčula charakteryzuje się urwistym i górzystym ukształtowaniem terenu; jej powierzchnia składa się głównie ze skał i występuje tu niewiele gruntów ornych. Grunty orne zostały oczyszczone z kamieni i zamienione w tarasy. Usunięte kamienie są następnie wykorzystywane do budowy wokół tarasów murów z kamieni bez zaprawy. Mury te zatrzymują żyzną glebę na tarasach; innymi słowy, uniemożliwiają jej wypłukiwanie przez deszcz. Na tych tarasach z żyzną glebą otoczoną murami z kamieni bez zaprawy sadi się gaje oliwne składające się przede wszystkim z drzew oliwnych rodzimej odmiany „Lastovka” i „Drobnica”.

Główne rodzaje gruntów ornych można podzielić na dwie grupy: regosole na tarasach i regosole na polach. Regosole zawierają najczęściej gleby brunatne i czerwone ziemie.

Na wyspie Korčula panuje klimat śródziemnomorski z łagodną zimą oraz suchym, gorącym latem. Wysokie średnie temperatury są spowodowane silnym nasłonecznieniem. Średnia roczna temperatura na wyspie Korčula waha się między 15,6 °C a 16,8 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o średniej temperaturze wynoszącej 25,9 °C, natomiast najniższe temperatury panują w lutym, gdy średnia wynosi 9,1 °C.

Z punktu widzenia narażenia na działanie promieni słonecznych Korčula jest bardzo dobrze dostosowana do uprawy oliwek. W lipcu notuje się najwięcej godzin nasłonecznienia (373,7 godzin lub 12 godzin słońca dziennie), zaś w grudniu nasłonecznienie jest najmniejsze (125,3 godzin lub około 4 godzin dziennie).

Pod względem rocznych opadów klimat wyspy Korčula jest wilgotny. Większość opadów przypada na chłodniejszą część roku, tj. od października do marca, kiedy to średnie miesięczne opady wynoszą od 80 mm do 150 mm. Najmniej opadów przypada na okres od czerwca do sierpnia, średnio w przedziale od 30 mm do 45 mm.

Czynnik ludzki

Ludność wyspy Korčula odegrała ważną rolę w kształtowaniu jej krajobrazu. Plantatorzy oliwek pracowali na urwistym i górzystym terenie, przekształcając go w grunty orne w formie tarasów i dostosowując go do uprawy drzew oliwnych otoczonych murami z kamieni bez zaprawy. Problemy z dostępem do tarasów na wzgórzach wykluczają stosowanie dużych maszyn. Zbiór dokonuje się więc ręcznie i za pomocą mechanicznych narzędzi ręcznych.

Od czasów prehistorycznych wyspa Korčula regularnie zmieniała właścicieli, w związku z czym wiele wydarzeń historycznych wpłynęło na życie na wyspie i rozwój upraw rynkowych. Istnieje wiele dowodów historycznych świadczących o tym, że uprawa oliwek i produkcja oliwy z oliwek na wyspie Korčula trwała już od chwili kolonizacji przez starożytnych Greków oraz podczas dominacji rzymskiej i weneckiej. W źródłach pisanych pochodzących z okresu, kiedy to wyspa Korčula podlegała Wenecjanom, wspomina się, że „rząd wenecki kupował oliwę po bardzo niskiej cenie, co zmusiło mieszkańców wyspy do przemytu”. Mimo że wprowadzono surowe kary, dane wykazują, że oliwa z wyspy Korčula zdołała dotrzeć nawet do okolic Triestu (S. Dokoza, Iz gospodarske i društvene povijesti Blata do XVIII. st., Zbornik radova, Blato, 2003).

Specyfika produktu

Specyfika „Korčulansko maslinovo ulje” wynika z doboru rodzimych odmian oliwek „Lastovka” i „Drobnica”, które stanowią 80 % oliwek uprawianych na wyspie Korčula.

W swej pracy naukowej (Elajografija otoka Korčule – 1995) Pavle Bakarić stwierdza, że rodzime odmiany „Lastovka” i „Drobnica” różnią się od innych odmian na wyspie Korčula („Velika Lastovka”, „Vrtušćica”, „Oblica”) pod względem właściwości morfologicznych, biologicznych i handlowych. Twierdzi on także, że świeże oliwki tych dwóch odmian w porównaniu z innymi odmianami zawierają znacznie większą ilość oliwy (od 16,40 % do 24 %).

Specyfika oliwy „Korčulansko maslinovo ulje” wynika z jej aromatu (zapach zielonych owoców i liści drzewa oliwnego) i smaku (jednolity średnio- do intensywnie gorzkiego i ostrego), co zawdzięcza się dużemu udziałowi fenoli ogółem, które nadają jej określone właściwości organoleptyczne, tj. gorycz i ostrość. Zostało to potwierdzone przez badania naukowe (M. Žanetić, D. Škevin, E. Vitanović, M. Jukić Špika i S. Perica, Ispitivanje fenolnih spojeva i senzorski profil dalmatinskih dječevičanskih maslinovih ulja, Pomologia croatica vol. 17, 2011), w których stwierdzono, że oliwa z oliwek uzyskana z odmian „Lastovka” i „Drobnica” zawiera wyższy odsetek fenoli ogółem (więcej niż 350 mg/kg) niż ma to miejsce w przypadku innych odmian poddanych analizie („Oblica” i „Levantinka”), u których całkowita

zawartość fenoli wyniosła 161,15 mg/kg. Stwierdzono również, że spośród poddanych analizie odmian „Lastovka” wykazuje największy odsetek hydroksytyrozoli (214,32 mg/kg), zaś „Drobnica” ma najwięcej tyrozoli (84,37 mg/kg). Związki fenolowe w oliwie wyprodukowanej z odmian „Lastovka” i „Drobnica” nadają jej wysoką stabilność oksydacyjną i zapewniają długi okres przydatności do spożycia. Wysoki udział związków fenolowych wpływa także na gorycz i ostrość „Korčulansko maslinovo ulje” (mediana goryczy i ostrości ≥ 3), a równowagę między tymi dwoma atrybutami najlepiej uzyskuje się przy wykorzystaniu odmian „Drobnica” i „Lastovka”, z których wytwarzana jest ta oliwa z oliwek.

Obecnie na wyspie Korčula w uprawę oliwek i produkcję oliwy z oliwek zaangażowanych jest około 1 000 gospodarstw rolnych i 10 olejarni. Uprawa oliwek jest ważnym sektorem gospodarki na wyspie, a nazwa „Korčulansko maslinovo ulje” jest ciągle stosowana w języku potocznym i na rynku (kwit dostawy i list przewozowy, Presa d.o.o., Zlokić d.o.o., 2014).

Związek przyczynowy

Szczególne warunki glebowe i klimatyczne na wyspie Korčula oraz działalność człowieka odegrały ważną rolę, jeżeli chodzi o wyjątkowość „Korčulansko maslinovo ulje”.

Lokalni mieszkańcy przekształcili urwiste i góryste tereny wyspy w tarasy otoczone murami z kamieni bez zaprawy, a na nich zasadzono gaje oliwne składające się przede wszystkim z drzew oliwnych odmiany „Lastovka” i „Drobnica”. Tarasy z drzewami oliwnymi otoczone murami z kamieni stanowią wyjątkową cechę krajobrazu wyspy.

Producenci wybrali odmiany „Lastovka” i „Drobnica” jako najbardziej odpowiednie z uwagi na warunki glebowe i klimatyczne. Stanowią one 80 % oliwek uprawianych na wyspie Korčula.

Dzięki swojemu położeniu geograficznemu Korčula charakteryzuje się zasadniczo bardzo wysokimi temperaturami oraz wielogodzinnym nasłonecznieniem w ciągu dnia. Takie warunki sprzyjają uprawie i wzrostowi oliwek, zwłaszcza odmian „Lastovka” i „Drobnica”, które są wyjątkowo odporne na suszę i mają szczególnie długi okres zbiorów (od października do początku lutego).

Ręczny zbiór oliwek pozwala lokalnym producentom wybrać najlepszy moment na zbiory. Dzięki temu oliwki charakteryzują się dużą zawartością fenoli, które nadają „Korčulansko maslinovo ulje” średnio- do intensywnie gorzki i ostry smak.

Szczególne warunki klimatyczne wyspy Korčula, przy wysokim nasłonecznieniu oraz niskim poziomie opadów w miesiącach letnich, również bezpośrednio wpływają na wzrost zawartości fenoli w oliwie z odmian „Lastovka” i „Drobnica”. Analiza wykazała, że ich zawartość jest wyższa niż w przypadku innych badanych odmian, co nadaje oliwie „Korčulansko maslinovo ulje” jej szczególnego charakteru.

Odesłanie do publikacji specyfikacji produktu

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/proizvodi_u_postupku_zastite-zoi-zozp-zts/lzmijenjena_specifikacija_Korculansko_maslinovo_ulje_012022.pdf

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)